

Mikko Keskinen & Sanna Karkulehto

Kirjallisuus, Jyväskylän yliopisto

Jyväskylän yliopiston kirjallisuudentutkimus yhdistää monialaisesti esteettisen ja poliittisen

Jyväskylän yliopiston kirjallisuus-oppiaine on osa monialaista Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitosta. Laitoksen tutkimuksessa painottuvat tieteiden- ja taiteidenvälisyys sekä eri tieteiden, taiteiden ja medioiden rajapinnoilla tapahtuvat kulttuuriset ilmiöt, tilanteet ja toiminta.

Kirjallisuutta on opetettu Jyväskylän yliopistossa vuodesta 1958. Nelisen vuosikymmentä oppiaine oli jakautuneena kotimaiseen ja yleiseen linjaan, mutta nykyään linjaerottelua ei ole. Syventävien opintojen vaiheessa opiskelijat voivat valita myös kirjoittamisen suuntautumisvaihtoehdon, joka on ainoa laatuaan Suomessa. Monet alan opiskelijat hakeutuvatkin maisteri- ja tohtorivaiheessa Jyväskylään juuri kirjoittamisen ja siihen läheisesti liittyvän kokeellisuuden sekä tutkimuksen nykykirjallisuus- ja nykykulttuuripainotusten takia.

Myös opinnoissa korostuvat nykykirjallisuus ja -kulttuuri, unohtamatta kirjallisuuden historiaa, tyylikausia ja lajeja. Opintojen aikana perehdytään myös tekstien ja kirjallisuuden poliittisuuteen sekä kirjallisuuden ja yhteiskunnan välisiin yhteyksiin. Pyrkimyksenä on saavuttaa vahva tietämys kirjallisuuden perinteistä sekä kirjallisuustieteen teorioista ja menetelmistä. Opinnoissa otetaan huomioon myös kirjallisuuden lähialueet, kuten visuaalinen, auditiivinen ja audiovisuaalinen kulttuuri. Kirjoittamisen suuntautumisvaihtoehdon opinnoissa kohtaavat luova kirjoittaminen, kirjoittamisen pedagogia ja tutkimus.

Oppiaineessa työskentelee kaksi ja puoli professoria (Mikko Keskinen, Sanna Karkulehto ja kirjoittamisen ja hungarologian välillä työpanoksensa jakava Tuomo Lahdelma), yliopistonlehtori, yliopistotutkija ja yliopistonopettaja. Keski- ja pohjois- ja itä-Euroopasta kuuluvat angloamerikkalainen nykyproosa, kertomuksen teoria, intermediaalisuus, ääni ja puhe kirjallisuudessa, toisto ja kirjallinen ero sekä kokeellinen kerronta. Karkulehdon tutkimusalueita ovat kotimainen nykykirjallisuus, tekstien valta ja erojen politiikka, sukupuoli, seksuaalisuus ja ruumiillisuus sekä mediakulttuuri ja kulttuuriteoria. Lahdelma tutkii Unkarin kirjallisuutta, terapiakirjoittamista, kirjallisuuden kääntämistä ja tekijyyttä. Yliopistonlehtori Risto Niemi-Pynttari keskittyy tutkimuksessaan verkkoproosaan sekä kirjoittamisen prosesseihin ja filosofiaan; hän myös toimittaa kirjoittamisen tutkimuksen *Scriptum*-lehteä. Yliopistotutkija Mika Hallilan (joka toi-

mii vierailevana professorina Varsovan yliopistossa ja jota sijaistaa Anna Helle) erikois-
alaa ovat romaanin teoria, metafiktio ja suomalainen nykyromaanin. Yliopistonopettaja
Kaisa Ahvenjärven (jonka sijaisena toimii Ate Tervonen) tutkimusalat ovat kirjallisuus-
pedagogiikka ja saamelaiskirjallisuus.

Oppiaine on partnerina Suomen Akatemian konsortiohankkeessa *The Literary in
Life: Exploring the Boundaries between Literature and the Everyday* (2015–2019), jossa
Keskisen johtama Jyväskylän ryhmä (Anna Helle, Juri Joensuu ja Laura Piippo) tutkii
Suomen 2000-luvun kokeellisen kirjallisuuden poetiikkaa ja politiikkaa kytkeväällä
muodolliset ja menetelmälliset operaatiot sosiaalis-affektiivisiin merkityksiin ja
vaikutuksiin.

Karkulehdon johtaman monitieteisen tutkimusryhmän (Satu Koho, Aino-Kaisa
Koistinen, Leena-Maija Rossi, Myry Voipio) hanke *Abusive Sexuality and Sexual Violence
in Contemporary Culture* (Koneen Säätiö) päättyy tänä vuonna. Projektin aikana
kasvaneen ryhmän (Kaisa Ahvenjärvi, Tuija Saresma) jatkotavoitteena on tarkastella
Pohjoismaissa nopeasti levinneiden vihan, aggression ja väkivallan diskurskien
dominoimaa kulttuuria kriittisesti toisin. Jyväskylässä on meneillään myös Anna Pehko-
rannan post doc -hanke *Minority Avant-Gardes: Literary Form and Affective Investment
in Contemporary Experimental and Transgressive Asian American Literature* (Koneen
Säätiö, 2016–2018).

2000-luvulla oppiaineessa on toteutettu Suomen Akatemian hankkeita (mm.
Keskisen projektit *Äänikirja*, *Kirjaimellisia versioita* ja *Verkostoitunut kirjallisuus* sekä
Karkulehdon *Seksuaalisuuden, väkivallan ja talouden representaatiot sekä intersektio-
naalisuus kotimaisessa nykykirjallisuudessa*). Oppiaineen henkilökunta oli vahvasti
mukana myös *Suomen nykykirjallisuus I–II* -kirjahankkeen (SKS 2013) toimittajina ja
kirjoittajina.

Oppiaineen hiljattaiset väitöstutkimukset kytkeytyvät muun muassa post-
koloniaalisuuteen ja transnationaalisuuteen. Monia meneillään olevia hankkeita yhdis-
tää kiinnostus affekteihin, uusmateriaalisuuteen ja posthumanistiseen teoriaan sekä
niiden yhdistelmiin. Teatteria, elokuvaa ja sarjakuvaa tarkastellaan yhtäältä kokeelli-
suuden, (inter)mediaalisuuden ja narratologian, toisaalta sukupuoli- ja seksuaalisuus-
teorioiden näkökulmista. Lajien ja tekijyyden suhdetta valtaaan tutkitaan kirjallisuus-
historiallisessa ja -institutionaalisessa kehityksessä.

Jyväskylälle on tunnusomaista vireä kirjallinen elämä myös yliopiston ulkopuolella;
monet maan johtavista kirjailijoista ja kustannustoimittajista ovat oppiaineen alumneja.

<https://www.jyu.fi/hum/laitokset/taiku/opiskelu/kirjallisuus>